

## "אם אשכחך ירושלים..." דף מקורות למערך לכבוד יום שחרור ירושלים

### הרב אברהם יהושע השל:

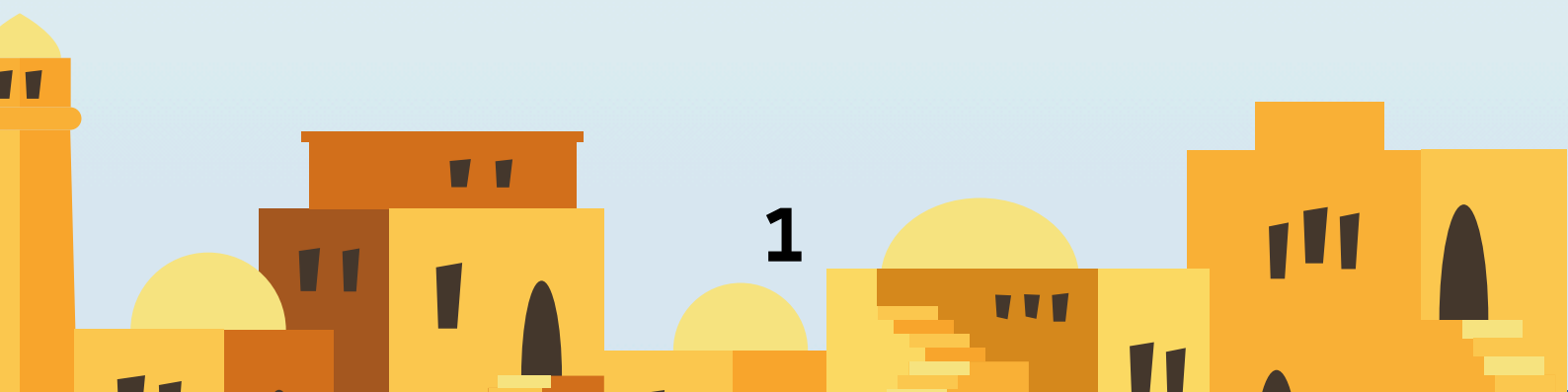
"לא בגפי (לבדי) באתי לירושלים. נהרות של ערגה אין קץ, דבקות, חלומות זורמים יומם ולילה, תיקוני חצות, דורות, מאות ואלפי שנים, נחלי דמעות של נדר וציפייה, מרחבי תבל כולה, מארבע כנפות הארץ נשאו אותנו, בני דור זה, אל הכותל. אבות אבותיי ראוך בחלומם בלבד. לעמי באושוויץ רחוק היית (הכותל) כרחוק שמים מארץ, ואני הנני נוגע באבניך! הראוי אני? ... ירושלים, לא תראנה אם לא תאזין לה. היא האוזן אשר שמעה הייתה קשובה לתוכחות הנביאים, לתנחומי הנביאים, לתפילות של דורות, לתקוותיהם של חכמים וקדושים אין מספר ... ויותר משהיא אוזן - ירושלים היא עַד, בת קולו של הנצח ... ירושלים הופסקה באמצע דיבורה, ירושלים, דברי שוב אל עמנו, אל כל העמים".

(א"י השל, ירושלים - עיר חסד עליון, בתוך: ישראל הווה ונצח, תשל"ג)

### הרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ):

"יום ירושלים, חשיבותו גדולה הרבה יותר מאשר ציון היום בו שוחררה העיר משלטון זר. מעלתו של היום הזה בכך שהוא נחוג לכבודה של העיר המיוחדת הזו... יום שאיננו מתייחס דווקא לחורבנה או לבניינה של ירושלים, לצערה או ליופיה, אלא יום של שמחה והודאה על עצם קיומה. שמחה על כך שיש כאן מקום מיוחד, על שזכינו לכך שבעולמנו תהיה נקודה של חיבור עם העולם העליון. החג על ירושלים הוא חג חדש - בדורות ראשונים לא זכינו לזה, ולא ידענו שאפשר להלל ולשמוח על ירושלים סתם כך, גם בטרם נבנתה על תילה... על כך שגם כאשר ירושלים מושפלת - לא ניתן לכסות את מהותה... גם כשהיא בשאול תחתיות, היא עדיין מקור הברכה".

(חיי עולם, עמוד 224)



**בנימין זאב הרצל** (עיתונאי, סופר ומחזאי, מייסד ההסתדרות הציונית וחוזזה המדינה) תיאר בספרו הנודע "אלטנוילנד" (ארץ ישנה-חדשה) מסע של שני אנשים - יהודי וינאי משכיל ואציל גרמני, שמחליטים לפרוש מחיי ההבל של אירופה ולערוך מסע לאי בודד. בדרכם לאי הם עוברים בארץ ישראל ומבקרים כמובן בירושלים. התיאורים בספר מבוססים על חוויותיו האישיות של הרצל מביקור שערך בארץ ב-1898. הם מגלים ירושלים שוממה, מוזנחת. כעבור עשרים שנה, כאשר חזרו שני הנוסעים ממסעם באי הבודד, הם שבים לירושלים. בביקורם השני הם עדים לשינוי ולהתפתחות שעברה העיר, הודות להתגשמות המפעל הציוני. בעיניים חדשות הם מגלים את קסמה ויופייה הנסתרים של ירושלים, שאולי היו שם תמיד:

"לילה אחד, לפני זמן רב, פרידריך וקינגסקורט הגיעו לירושלים. הם נכנסו אז אל העיר עם חשיכה מצדה המערבי; היום הגיעו אליה עם אור מצדה המזרחי. אז ראו על הגבעות עיר מנוונת ועגמומית; היום עמדה לפניהם עיר תוססת ורבת-הוד, שחידשה את ימיה כקדם. אז הייתה ירושלים עיר מתה; היום זו עיר שקמה לתחייה... הנוף היה אותו נוף, מקודש לאנושות, משופע בסמלים דתיים של עמים רבים מתקופות שונות - אבל עכשיו נתווסף אליו יסוד חדש, רב עוצמה ומלא שמחה: החיים! ירושלים הפכה גוף אדיר, חי ונושם ... שלוה גדולה נחה על העיר העתיקה... כבר לא נותרו [בה] בתי מגורים; כל המבנים שימשו למטרות צדקה או דת. היו שם אכסניות לעולי רגל, מוסדות קהילתיים, בתי חולים ... כל אלה שירתו את הנוצרים, את המוסלמים או את היהודים, ועמדו זה לצד זה בשורה... העיר העתיקה הייתה אתר בינלאומי ושימשה מולדת לעמים רבים."

## בת שבע סדן (סופרת ופובליציסטית, בתם של הרב אלי ודינה הורוביץ הי"ד):

"לפני כמה שנים ישבנו, אני ויהודה, עם זוג מתוק שהיה לפני חתונה. איכשהו יצא שהם ביקשו מיהודה לחתן אותם, והוא הציע שנשב ונדבר על החופה. אז ישבנו ארבעתנו בנמל תל-אביב והוא סיפר להם על כל הטקס של החתונה, על הכתובה, והברכות והטבעת וכו' וכשהוא גמר להגיד את כל פרטי הטקס, הוא שאל אם יש להם שאלות, ואיך הם מרגישים עם כל החלקים של הטקס. ואז החתן אמר: האמת שהכל סבבה ממש, חוץ מהחלק עם ירושלים, זה חובה? אפשר אולי להוריד את זה?"

ויהודה שהיה ממש מופתע לא הבין למה. אז החתן הסביר שזה פוליטי מידי להזכיר את ירושלים בחתונה כל כך אישית. ולא בא לו שיהיה פוליטיקה ברגעים היפים האלו.

ואז יהודה ענה לו תשובה, שאני לא שוכחת, ובגללה בכל חתונה אני דומעת באם אשכחך. אני לא מבין גדול במוזיקה, הוא אמר, אבל אתה הרי מוזיקאי גדול, אתה יודע כמוזיקאי שתמיד אפשר לשאוף למשהו שלם יותר, הרמוני יותר ומדויק יותר, וגם ברגעים הכי מרוממים של נגינה מופלאה יש את התחושה הפנימית שיש שלמות גדולה מזו שנמצאת במקום נשגב ולא מושג, התחושה הזו היא זו שמזינה את הוודאות של הזוגיות וממלאת בשמחה שיש לאן לשאוף והיא גם זו שממלאת בכאב ובצער כשמרגישים שהיא לא מושגת ורחוקה.

ירושלים לא מוותרת לנו, היא מבקשת מאיתנו שלמות ודיוק. היא יודעת שהשאיפה הנצחית של העם שלנו לשוב אליה היא זו שהפיחה בנו חיים בשנות הגלות, והיא זו שמתמלאת בכאב ובצער לנוכח הבלבול וקהות החושים.

ובשביל אלו שתמיד אוהבים לדעת מה היה סוף הסיפור-

בחתונה, ברגע שהניחו את הכוס ליד רגלי החתן, הוא ביקש באופן ספונטני את המיקרופון ומול כל הקהל אמר, שהוא מבין שירושלים נמצאת אצלו בלב, ושהיא זו שנוטעת בו את השאיפה לשלמות ואת הכאב על הפער, הוא אמר שדרך ההבנה הזו הוא מרגיש מחובר לכל הדורות שלפניו."

